

Meteorski roji v januarju 2011

Kmalu bomo zakorakali v novo leto. Tudi meteorski koledar dobi novo letnico 2011.

Kot vsako leto nas bo tudi 2011 pozdravilo s svetlim meteorskim rojem Kvadrantidov (QUA). Ob njihovem maksimumu, ki bo 3./4. januarja, nas Luna ne bo motila, saj bo mlaj. Radiant je cirkumpolaren, torej je viden vso noč. Nahaja se v severnem delu ozvezdja Kočijaž (Bootes), ki je po polnoči v ugodni legi za opazovanje. Čas trajanja maksimuma je le nekaj ur (14 ur v letu 2009), zato ga velikokrat spregledamo, posebno zaradi muhastega zimskega vremena. Video opazovanja meteorjev so čas trajanja tega roja malo podaljšala (28.12. do 12.1., prej od 1.1. do 10.1.).

Se boste vprašali, zakaj je roju ime Kvadrantidi, saj ozvezdje Kvadrant ne ostaja? Nekoč smo imeli to ozvezdje (Quadrans Muralis), ki so ga po letu 1922 opustili. Ime meteorskega roja pa je ostalo.

Kvadrantidi so srednje hitri meteorji in so modrikaste do bele barve, nekateri za sabo puščajo sledi. Matični komet je 96P/Machholz 1, odkrit 1986. leta. Ima obhodno dobo 5,28 leta in naslednjič pride v priončje leta 2012.

Ime:	Kvadrantidi QUA
Začetek:	28. december 2010
Konec:	12. januar 2011
Vrhunec:	4. januar 01:10:00 UT
α =	230°
δ =	+49°
Hitrost:	41 km/s
ZHR =	60–200
ROJ:	močan

V prihajajočem novem letu vam pri opazovanjih nočnega neba in tudi drugače želim ve-

liko jasnih noči, uspehov in zadovoljstva.

Kvadrantid (QUA) 3.1.2010, REC 6,070h, DEC = 50,23°, $v = 22,4^\circ/s$, $I = -2,0$ magnitude, čas trajanja 0,78 s, začetek meteorja: zgoraj levo

Stane Slavec

Objekti globoko v vesolju januarja

Januarja kulminirajo opolnoči ozvezdja Dvojčki, Samorog, Veliki pes in Krma, kjer je nekaj zanimivih objektov globoko v vesolju. To so *M35** in *NGC2392** v Dvojčkih, *NGC2232**, *2244**, *2251*, *2264**, *2301**, *2343* in *M50** v Samorogu, *M41** in *NGC2360* v Velikem psu ter *M46*, *M47*, *M93*, *NGC2527*, *2539** in *2571* v Krmi. Z zvezdico sem označil objekte, ki so primerni za opazovanje celo z opazovališč, ki so svetlobno onesnažena. Z izjemo *NGC2392* so vsi naštetih objekti vidni že v binokularjih, ki imajo premer objektivna vsaj 35mm.

Ker januarja noč traja okoli 11 ur, lahko po 19:00 ujamemo Laboda preden zaide, zjutraj ob 05:00 pa Labod spet vzhaja: januarja čez noč torej vidimo vsa ozvezdja, vidna od nas, le južnih poletnih ozvezdij ne.

V A B I L O

Vabimo vas na mesečni sestanek, ki bo v torek 21. 12. 2010 ob 18^h v predavalnici F3 Fakultete za matematiko in fiziko, Jadranska 19, v Ljubljani. V primeru lepega vremena si bomo po sestanku pogledali, katere objekte lahko opazujemo z malim društvenim teleskopom.

Ogledali si bomo in pokomentirali dokumentarni film o (malem) planetu Pluton.

Vabljeni!

Bernard Ženko

Dodatne informacije o tem in preteklih predavanjih najdete na <http://www.adj.si>.

M35 (NGC2168) v Dvojčkih je odprta kopica, od nas oddaljena okoli 2850 svetlobnih let, vsebuje nekaj sto zvezd, ki pokrivajo tolikšen del neba, kot polni Mesec, kar pomeni, da ima v resnici premer okoli 24 svetlobnih let. V njeni bližini, 15 kotnih minut jugozahodno, leži manjša, šibkejša, starejša, a precej bolj bogata odprta kopica *NGC2158*. Še bolj proti zahodu leži podobna, a manj bogata odprta kopica *IC2157*. V polju s premerom 1,5 ločne stopinje lahko v močnejšem teleskopu vidimo vse tri.

Rok Vidmar

- ★ **Jupiter** je v ozvezdju Rib sprva na nebu do enajstih zvečer, konec meseca pa zaide že ob pol desetih.
- ★ **Saturn** v začetku meseca vzhaja okoli enih, konec meseca pa je na nebu že pred enajsto. Nahaja se v ozvezdju Device.
- ★ **Uran** sprva zahaja okoli enajstih, nato pa vse bolj zgodaj in konec meseca v ozvezdju Rib zaide kmalu po deveti uri zvečer.

Ostalo:

- ★ 4. januarja nastopi delni Sončev mrk. Začne se ob 7:40 in konča ob 12:00. Luna najbolj zakrije Sonce ob 9:51.
- ★ V noči 3./4. januarja lahko opazujemo meteorski roj Kvadrantidov.

Urška Pajer

Efemeride januar 2011

(Efemeride si lahko ogledate tudi v reviji Življenje in tehnika.)

datum	Sonce		Luna		čas
	vzhod	zahod	vzhod	zahod	
01.01.	07:44	16:27	05:01	13:46	CET
05.01.	07:44	16:31	08:16	17:52	CET
10.01.	07:43	16:36	10:10	23:10	CET
15.01.	07:40	16:43	12:25	03:27	CET
20.01.	07:37	16:49	17:54	07:41	CET
25.01.	07:33	16:56	--	09:57	CET
30.01.	07:27	17:04	04:53	13:31	CET

Planeti:

- ★ **Merkur** je viden zjutraj; sprva vzhaja okoli šestih, konec meseca pa okoli pol sedmih. Sredi meseca se iz ozvezdja Škorpionja preseli v ozvezdje Strelca.
- ★ **Venera** je januarja Danica in vzhaja okoli štirih. Sredi meseca se iz ozvezdja Tehtnice preseli v ozvezdje Škorpionja.
- ★ **Mars** januarja ni viden.

Objavite prispevek!

Mesečnik potrebuje prispevke. Zato pozivam vse, ki želite kaj objaviti, da mi po elektronski pošti pošljete svoj prispevek. Prispevki so lahko raznovrstni: poročilo o opazovanju, slika, risba, zanimiva astronomska novica, predstavitev domačega observatorija ali teleskopa, skratka – karkoli astronomskega.

Aram Karalič

Javorniški Mesečnik izdaja Astronomsko društvo Javornik, Ljubljana / ISSN 1581-1379 / urednik Aram Karalič / izhaja v prvi polovici meseca / prejemajo ga brezplačno vsi člani Astronomskega društva Javornik / prispevke pošljite na naslov jam@adj.si / **ROK ZA ODDAJO PRISPEVKOV JE 7. DAN V MESECU** / prispevkov praviloma ne lektoriramo / stavljeno v L^AT_EXu